

Przyjaciel na balkonie

Analiza psychologiczna dla nauczycieli i rodziców, którzy chcą porozmawiać z dziećmi o filmie.

Opracowała: Katarzyna Wasilewska

Austriacki film dotyka kwestii różnic indywidualnych w sposób bardzo angażujący i ciekawy dla dziecka. Bohater filmu to chłopiec, który wie, że różni się od innych, przez co czuje się odrzucony i nieszczęśliwy. Widzowie mogą się z nim łatwo utożsamić, ponieważ trudności z relacjami i z porozumieniem się z innymi ludźmi są czymś, co pozostaje ważnym problemem przez całe życie. Powodem, dla którego Mika z trudem nawiązuje kontakty, jest zespół Aspergera, czyli szczególny rodzaj autyzmu. Chłopiec czuje się bezpiecznie jedynie w domu, w towarzystwie mamy. Bardziej niż inni potrzebuje rytuałów gwarantujących poczucie bezpieczeństwa: musi jeść posiłki o stałych godzinach, bo inaczej wpada w złość. Nie umie kłamać. Nie znosi niespodzianek, przenośni, metafor i żartów – bierze dosłownie to, co słyszy. Z trudem radzi sobie z empatycznym reagowaniem na emocje innych. Ta odmienność utrudnia mu nawiązywanie przyjaźni.

Pewnego dnia chłopiec zauważa, że na balkonie po sąsiedzku stoi koń. Mika poznaje właściciela zwierzęcia i odkrywa nowy dla siebie świat przyjaźni. Ludzie, których poznaje, są równie niezwykli jak on sam i też czują się niekiedy odrzucony – dziewczynka z sąsiedztwa jest Romką i nie chodzi do szkoły. Starsza sąsiadka czuje się samotna i brak jej rodziny. Właściciel konia ma na pieńku ze społecznością lokalną i stracił bliskich z powodu swojego uzależnienia od hazardu. Wszyscy bywają samotni i chcieliby być rozumiani. Oglądający film zdają sobie sprawę, że każdy człowiek odczuwa niekiedy z różnym nasileniem te same trudności, co Mika.

Atutem filmu jest jego uniwersalny charakter: może być atrakcyjny dla dzieci w różnym wieku. Z zainteresowaniem obejrzą go najmłodszy uczniowie podstawówki, ale też i nastolatki.

Tematy do rozmowy:

- Co to jest „normalność”?

Główny bohater filmu uważa się za przybysza z kosmosu i wiemy, że cierpi na szczególną chorobę. Jednak w trakcie filmu zdajemy sobie sprawę, że cechy stanowiące o jego odmienności są w gruncie rzeczy bliskie wszystkim ludziom. Poznając bliżej pozostałych bohaterów filmu możemy zadać sobie pytanie, kto tu w gruncie rzeczy naprawdę jest normalny i kto ma problem z nawiązywaniem relacji – chłopiec czy może właściciel konia albo na przykład para bandytów? Z filmu dowiadujemy się, że odmienność wymaga zrozumienia i docenienia, gdyż jest wartościowa. Mika świetnie liczy i kocha matematykę – jego koleżanka z podwórka uważa, że jedynie ta cecha odróżnia chłopca od innych „normalnych” ludzi. Projekcja „Przyjaciela na balkonie” daje wiele okazji, by zastanowić się nad tym, co to znaczy „normalny człowiek”.

- Jak rozumieć innych?

Film można traktować jako wprowadzenie do rozmowy o empatii. Mika nie znosi krzyku, ale sam łatwo wpada w furję. Nie patrzy innym w oczy, nie zawsze się z nimi wita, nie zauważa ich uczuć. Broniąc się przed atakami dzieci ze szkoły powtarza im, że jeśli ktoś zrobił ci krzywdę, to trzeba rozmawiać. Niestety nawet najmądrzejsze ogólne zasady nie pomogą, jeśli nie zauważa się emocji innych ludzi. Widzimy, że aby osiągnąć z kimś porozumienie, dobrze jest zwracać uwagę na to, co czują inni.

- Czy ludzie się zmieniają?

Film daje nadzieję – mówi o tym, że ludzie mogą kształtować swoje umiejętności i rozciągać własne ograniczenia. Mika uczy się od dziewczynki z sąsiedztwa akceptować żarty i niespodzianki. U jej boku stara się elastycznie reagować na to, co robią inni ludzie. Koń pomaga chłopcu zauważać emocje i pozwala mu poczuć wolność i szczęście. Widzimy też, jak sąsiad uzależniony od hazardu walczy ze swoją słabością i jak zaczyna się kierować w życiu potrzebami nie tylko własnymi, ale i innych ludzi. Przekaz doceniający inność i niosący nadzieję jest wartościowy i cenny szczególnie dla widzów, którzy postrzegają się jako „inne od pozostałych” i czują się odrzuceni.

Katarzyna Wasilewska